

NAGY EMIL

**Az út
az orvoslás felé**

Hosszú angliai tartózkodásaim alatt azt tapasztaltam, hogy az angol közönség *lenézi* az úgynevezett *propagandát*, mert azt egyoldalú munkának tartja. Ellenben ugyanannyira lelkesedik a valóságos *igazság* megtudása iránt. Nemcsak hallgatja azt türelemmel, amit más ország fia elmond neki az ő saját hazájának a sorsáról, hanem az angol ember kérdez, tudakozódik, fürkészi a tiszta igazságot. Ezeknek az ellenkérdéseknek — Cross-examination — a súlya alatt olyan szempontok nyíltak meg előttem, amikről azelőtt fogalmam se volt, amikor még csakis magyar szemmel, belülről néztem trianoni hazánk szerencsétlen sorsát, s most hazatérve, abba az igazán tragikus sorsba keveredtem, hogy nemzetünk ügyét sok szempontból másképpen látom, mint saját honfitársaim. Ez egy nagyon kellemetlen helyzet. Azóta, hogy hazajöttem, egyik esetben úgy festek, mintha valami gyászos megalkuvó ember lennék nagy nemzeti kérdéseinkben, máskor meg azt a bélyeget ütik reám, hogy illúziókat kergetek, amikor a hivatalos körök felfogásával szemben is igenis vallom, hogy a trianoni békediktátum *revízióját* meg lehet valósítani az igazság *békés* eszközeivel is, csak tisztába kell jönni azzal, hogy miképpen és hol kell megfogni a kérdést, hogy a siker kilátásával induljunk el a revízió tuskés, nehéz útján.

Én már, sajnos, nem tudom a magyar kérdést *csakis magyar szemmel* nézni, az én felfogásom már annyira összekeveredett az angol észjárással, hogy odajutottam, hogy magyar hazám ügyeit is egy józan és jól informált angol ember és egy jó magyar hazafi együttes szemével tudom nézni, és amikor azzal a kérdéssel foglalkozom, hogy mit lehetne tenni és mit nem lehetne tenni a trianoni békediktátum ellenében a reánk nézve rosszul végződött világháború után, csakis saját magam szempontjának az angol nézőponttal való egybekeveredésével tudom megadni a választ. Ilyen szemmel nézve a kérdést, hideg józansággal, tisztán látok a tekintetben, hogy még a ránk nézve szomorúan végződött világ-

háború után is mi lett volna az a szerződés, amely ha bennünket sújt is, mégis az ne egyoldalú, téves információk alapján történt légyen és ne úgy, hogy azt telerakják elviselhetetlen igaztalanságokkal. Az én angol-magyar lelkemben tisztán áll egy olyan békeszerződésnek a képe, amely sújtott volna ugyan bennünket e vesztt világháború nyomán, de mégis csak olyan mértékben, ahogy azt a szerződést a viszonyokat ismerő, igazságos férfiak szabták volna meg anélkül, hogy egy világraszóló botrányos igazságtalanságot teremtsenek!

Ebben a lelki atmoszférában hosszú angliai tartózkodásom alatt szomorúan jöttem rá arra a kétségtelenül kegyetlen igazságra, hogy a *magyar Integritás* gondolata, vagyis a régi Magyarország visszaállításának az eszméje, amelynek pedig mi idehaza érhetően annyi szeretettel és lelkesedéssel áldozunk, nem bír elég vonzó erővel az angolokra. Tudomásul veszik gyönyörű ezeréves történeti múltunkat, megértik Szent István koronája birodalmának egész szépségét, elismerik, hogy mi a török ellen Európa védőbástyája voltunk hosszú századokon át s bizony a nyugati nagyhatalmaktól más elbánást érdemeltünk volna, s azt is elismerik, hogy a trianoni békediktátum sok földrajzi, vízrajzi és gazdasági képtelenséget teremtett, de mindezzel szemben mégis csak azt mondják — néha könnyező szemmel — „We are sorry“, „we are sorry... we can't help“. Mert a *fajok önrendelkezésének* elve — selfdetermination — s az államok *nemzetiségi* alapon kialakuló egysége a világháború után való világkultúrában sokkal erősebb eszme, mint a mi ezeréves közjogi és történeti szempontunk.

A világháború olyan hátrányosan alakult a magyar fajra, hogy éppen azok az országok, amelyek lakosainak fajrokonai, közvetlen közelségben amazokkal, a régi Magyarországból éltek, a győztes ententeállamok háborús társai voltak, vagy legalább is oly ügyes taktikával tudták forgatni magukat, hogy a háború befejeztekor a győztes államok társaiképpen jelentkeztek.

Semmiféle igazságos szempont, semmiféle méltányos lelkület se tudta volna azt meggátolni, hogy a diadalittas nagyhatalmak ne álljanak reá arra az alapra, hogy Magyarország területéből a tömören románok által lakott területek a szomszédos Romániához csatoltassanak, a tömören szerbek és horvátok által lakott területek a szomszédos Jugoszláviához csatoltassanak, s a tömören tótok által lakott területek a szomszédos Csehországhoz kerüljenek. A csehek és a szlo-

vakok fajrokonságához ugyan sok szó fér, hisz ők soha a történelmen át össze nem tartoztak, de nyelvük mégis olyan közeli rokonságban van egymással, hogy a háború utáni atmoszférában, amikor a trianoni béke létesített, még a legigazságosabb s legjobban informált államférfiak se tudták volna meggátolni, még a magyarság iránti legigazságosabb lélekkel se, hogy a tömören szlovákok által lakott területek az újonnan megalakult csehszlovák állam kötelékébe kapcsoltsanak át.

A ruthén föld sorsa már egészen más lapra tartozik. Ezek között és a csehek között semmiféle fajbéli rokonság sincs, s így az a tény, hogy a ruthén földet a békeszerződés megkérdezésük nélkül elvette Magyarországtól és Csehországhoz csatolta, már egy egyoldalú, kapzsi hatalmi vágy és imperialisztikus törekvés folyománya volt, amik szöges ellentétben állanak azokkal a nagy elvekkel, amiken a Nemzetek Szövetségének intézménye felépült és különösen ellenkezik a fajok önrendelkezési elvével az a tény, hogy a ruthén földet megkérdezésük nélkül csatolták Csehországhoz. Az eredmény világosan meg is mutatja annak a helytelenségét, ami történt, mert ámbár a ruthén föld autonómiája kötelezőleg ki van mondva a trianoni békeszerződésben, mégis annak létesülése után 7 év múlva is autonómia nélkül szükkölködnek a ruthének, a békeszerződés parancsának nyilvánvaló megsértésével s valóságos világszégyen az, hogy a Nemzetek Szövetsége nem rendelkezik azzal az erővel, hogy a prágai urakat arra tudja kényszeríteni, hogy adják meg a ruthén földnek azt az autonómiát, amelynek a megadására a trianoni szerződésben világos kötelezettséget vállaltak.

Az elfogulatlan és igazságos angol ember azt mondja tehát, hogy ő teljességgel megérti azt, hogy a román, szerb, horvát és tót lakosságok által tömören lakott területek átkapcsoltattak a fajrokonaik által lakott szomszédos országokhoz, de már a ruthén föld erőszakos átcsatolását nem tudja helyesnek elfogadni, de még menthetőnek se.

Ugyanebben az erkölcsi levegőben a gondolkozó becsületos angolok még sokkal erősebben meg vannak botránkozva azon, hogy a trianoni békediktátum elvett az anyaországtól nagy kiterjedésű olyan területeket is, amelyeket nemhogy nem lanknak tömören nemzetiségi elemek, de amely területek éppen ellenkezőleg túlnyomó nagy többségben magyarok által lakottak. Azt se tudja megérteni az az igazságos szemű angol ember, hogy miért csapták át a Balkánhoz az egész

délvidéki svábságot anélkül, hogy egy szóval is megkérdezték volna őket a Wilsoni elvek szerint, hogy meg akarnak-e maradni Magyarországon kötelékében, avagy pedig át akarnak menni a balkáni Romániához és a balkáni Jugoszláviához? Az egészen természetes, hogy ezeket igazságos angol ember képtelen megérteni, Magyarországot illetőleg. Mert hisz, ha bárki is elismeri azt, hogy a nemzetiségi elv alapján a vesztes világháború után a magyarságnak el kellett vesztítenie a nemzetiségi elemek által tömören lakott területeket, éppen magában ugyanebben a szellemben ugyanannak, aki így gondolkozik, szíve mélyéig meg kell botránkoznia azon, hogy minden parancsoló ok nélkül úgy vonták meg a trianoni határt, hogy elvettek az anyaországtól körülbelül két és félmillió olyan magyart és németet, akik szoros földrajzi és gazdasági egységben levő területeken laktak közvetlenül a trianoni határ mellett.

Életem legnagyobb élményei közé tartoznak azok az alkalmak, amikor angliai előadásaim és magántársaságbeli felvilágosításaim során elmondtam az angol közönségnek, térképekkel megvilágítva, hogy a trianoni határt úgy vonták meg a békeszerződés, hogy mindenfelé kegyetlen módon belevágtak a magyar fajnak a szívébe, húsába, vérébe, ahelyett, hogy csakis azokat a területeket vették volna el, amelyek tömören nemzetiségi elemek által vannak lakva. Megmutattam a térképen, hogy a trianoni határ bement egészen Szeged alá, az ősmagyar tanyák közé, idegen járom alá lökve az ott lakó telivér magyar kisgazdákat, akik tömören lakják az ősi magyar Alföld emeleti részét. Bemutattam azt is térképen, hogy miképpen mentek be a trianoni határral a tiszta magyar Komáromba, miképpen lökték át idegen járom alá Csallóköz, Érsekújvár tiszta magyar népét s mindazokat a területeket, amelyek Budapest és Kassa között elterülnek, fel egészen a kassai dómig, ahol a magyar szabadsági eszme felkent apostola: Rákóczi Ferenc pihenő örök álmát, az a Rákóczi Ferenc, akit törökországi száműzetéséből húsz évvel ezelőtt diadalmas hálaérzettel szállított a kassai dómba a nemzeti szabadságért lelkesedő magyarság. Bemutattam a térképen, hogy miképpen ragadta el a békediktátum a színmagyar Bodrogeköt csak azért, mert kényelmesnek tetszett az, hogy egy vasúti vonalat készen megkapjanak, ahelyett, hogy maguk számára egy új vasúti vonalat építsenek.

Elmondtam, hogy ugyanebből a szempontból miképpen metszettek két külön darabra Sátoraljaújhely városát, hol az idegen szem-

lélheti azt a nevetséges szörnyűséget, hogy az országhatár egy és ugyanazon város házai között vonul el.

Elmagyaráztam azt is, hogy miképpen jöttek fel a határral Szabadka fölé, elszakítván az anyaországtól tömérdek magyart, csakis azért, hogy egy netáni újabb háború esetén Belgrád távolabb essék a magyar határtól, aminthogy a cseh határral nyilván főleg azért jöttek el egészen Budapest mellé, hogy netáni háború esetén a cseh ágyúk egyszerűen belőhessenek Budapestre. Megismertettem az angol közönséggel azokat a szörnyű határmegállapítási igazságtalanságokat, amely szerint végig az új országhatár egész vonalán megismétlődnek azok a képtelen helyzetek, hogy egy-egy falu házai Magyarországhoz esnek, de már útlevelet kell váltani ahhoz, hogy a magyar kiscigája hazahozhassa a szénáját, mert a kapzsi határral az ő réjtjét, mezőgazdasági földjeit idegen állam kötelékébe csatolták át.

Nem akadtam angol emberre sok érintkezésem kapcsán, aki lelke mélyéig meg ne botránkozott volna azon, hogy a trianoni határt olya'' módon vonták meg, hogy nemcsak tömören nemzetiségi elemek által lakott területeket szakítottak el a magyar hazától, de elragadtak onnan olyan színmagyar területeket is, valamint színmagyar német területeket, amiknek az anyaországtól elszakítása semmiféle nemzetiiségi elvvel se függött össze, hanem egyszerűen csak folyománya volt annak a minden igazságot és méltányosságot lábbal taposó kapzsiságnak, amellyel a trianoni határokat a békediktátum megállapította.

Mindenki, aki ezeket a tényeket megismeri, lelke mélyéig meggyőződik arról, hogy ezeket a trianoni határokat nem a béke számára, hanem egy újabb háború esetére alkották meg. Nem a béke atmoszférájában, hanem a háború légkörében születtek meg ezek a határok, s így nem lehetnek alkalmasak ezek arra, hogy a béke szellemének az ügyét szolgálják, hanem csakis arra jók, hogy a gyűlölködést és a torzsalkodás szellemét tartsák ébren Kelet-Európa eme részében.

Különösen nagy hatást tett mindenkor angol hallgatóságaimra mindezek a határkérdéseken felül annak a feltárása is, hogy a trianoni békediktátum a valóságnak meg nem felelő tételt mondott ki akkor, amikor a magyarságot a háború előidézése irányában bűnösséggel vádolta. Feltártam az angol közönség előtt azt a most már világszerte ismert tény, hogy abban a bizonyos végzetes osztrák korona tanácsban a magyar állam egyedüli közjogi képviselője, az akkori miniszterelnök: gróf Tisza István, a leghatározottabban fel-

emelte szavát a Szerbia ellenében tervezett szigorú és végzetes rendszabályokkal szemben, csakhogy az osztrák urak által leszavaztatott.

Ez az utólag kiderült perdöntő tény egymaga is elegendő lenne arra, hogy az egész békediktátum revideáltassék a kultúrvilág által elismert perújítási szabályok szerint, hiszen ennek a békediktátumnak az volt a kimondott alapja, hogy Magyarországot terheli az Osztrák-Magyar Monarchia háborús bűnösségének egy része. Minden hamisan elítélt egyének joga van arra a kultúrvilágban, hogy ügyének újravételeit kérje, ha be tudja azt bizonyítani, hogy bírái tévedtek ítéletükben az ő bűnössége megállapításánál. A trianoni magyarság egy ilyen téves alapon elítélthez hasonlítható, s ha talán nem is lehetne azt elérni, hogy egészében visszaállítsák Szent István régi történelmi birodalma, ennek a perújítási oknak mindenesetre feltétlen és minden más szempontot elsöpörő oknak kell lenni arra, hogy legalább azokat a magyarokat okvetlenül adják vissza a nagyhatalmak az anyaországnak, akik szoros földrajzi kapcsolatban élnek a csonka hazával, de akik mégis téves információk alapján kapzsi módon elszakítottak onnan.

Olyan világos ez a helyzet, hogy nem akadtam jóhiszemű emberre egész Angliában, aki ne tette volna magáévá azt a gondolatot, hogy ezt a teljesen felületes és hibás módon megvont trianoni határt feltétlenül revízió tárgyává kell tenni, hacsak nem akarják azt a világ intéző tényezői, hogy az igazságtalanság örök vádjá tapadjon a Nemzetek Szövetségének nagy eszméjéhez, s ha nem akarják azt, hogy Európánk ez a része örökös torzsalkodás, villongás háborús tűzfészke legyen. Világosnak kell lenni annak mindenki előtt, hogy ezekre a vonalakra békét alapítani nem lehet, ezek csak állandósíthatják az örökös háborús érzést.

*

Hogy mindezek, amiket fentebb kifejtettem, mennyire megfelelnek a tiszta igazságnak, azt mutatja Lloyd Georgenak, eme békemű egyik megalkotójának megnyilatkozása is. Kétségtelen, hogy ő Párisban résztvett a trianoni határok megállapításának munkájában, de amikor most utólag meggyőződött arról, hogy a trianoni határokat úgy vonták meg, hogy nemcsak tömören nemzetiségi elemekkel lakott területeket vettek el Magyarországtól, hanem elragadtak olyan részeket is, amelyek túlnyomó többségben telivér magyarok által vannak lakva, Lloyd George kijelentette — szavának komolyságában nem

lehet kételkedni — hogy ő ezt nem akarta, s ha ez mégis úgy történt, ahogy történt, úgy ő megtevesztés áldozata.

Ezenkívül ismeretes a békeszerződés másik mesterének: Wilson elnöknek ama beismerése is, hogy neki esze ágában se volt az, hogy a nemzetiségi önrendelkezési elv súlyos megsértésével megkérdés nélkül szakítsanak el a magyarságtól tömören magyarok által lakott trianoni határmenti területeket s ugyancsak németek által ily módon lakott területeket, bárminő megkérdésük leghalványabb árnyéka nélkül.

De igen könnyű bebizonyítani azt, hogy még maguk a franciák is meg letek tévesztve a trianoni határ tekintetében. E tekintetben a legklasszikusabb bizonyítékot szolgáltatja maga a Párisban 1920. évi május hó 6-án kelt úgynevezett *Millerand-féle* kísérőlevél, amely a következő címet viseli:

Letter of envoy to the President of the Hungarian Delegation of the reply of the Allied and Associated Powers.

Ez a kísérőlevél egyik mondatában a következőleg szól: „The ethnographic conditions in Central Europe are such that it is indeed impossible for the political frontiers in their total extent to coincide with the ethnical frontiers. — It follows from this — and the Allied and Associated Powers have not resigned themselves without regret to this necessity — that certain isles of Magyar population will pass under the sovereignty of another State. — But no statement pretending that it would have been better not to modify the former territorial status can be based on this situation. — A state of affairs, even when millennial, is not founded to exist when it has been recognised as contrary to justice“ ...

Aki csak némileg tud olvasni, az előtt teljesen világos az, hogy maga Millerand, az akkori francia miniszterelnök abban a nyilvánvaló téves hitben élt, hogy csakis *egyed-egy magyar szigeteket* vesznek el a magyarságtól (certain isles), de maga az az imént idézett mondat napnál világosabban mutatja azt, hogy Millerandnak sejtelme se volt arról, hogy a trianoni vonal nemcsak *magyar szigeteket* vesz el Magyarországtól, hanem magyarok által lakott olyan kompakt területeket is, amelyeket egyszerűen keresztül metszett a trianoni határ úgy, hogy a határon belül és kívül szorosan egymás mellett lakó magyar tömegek kerülnek el. Az érthető volt a világháború után való atmoszférában, s 9 nemzetiségi önrendelkezési elv értelmében, hogy amikor

a tömören nemzetiségi elemek által lakott területek átkapcsoltattak a szomszéd fajrokon országokhoz, ez nem történhetett másképpen hanem csak úgy, hogy ezekkel a nemzetiségi tömör területekkel együtt el kellett szakadniuk az anyaországtól egyes magyar szigeteknek is. Millerand levele fent idézett mondatában védekezik ez ellen a kikerülhetetlen körülmény ellen és magyarázza azt, hogy ezt nem tudták másképpen csinálni. De éppen ez a mentegetőzés, hogy ezeket a levélben érintett *magyar szigeteket* fizikai okokból nem lehetett visszatartani az anyaországnál, klasszikusan mutatja Millerand azon kétségtelen meggyőződését, hogy csakis ilyen szigeteket, amelyek be voltak élve a tömör nemzetiségi területek közé, szakított el a trianoni békeszerződés, de nyilvánvaló az, hogy Millerandnak sejtelme se volt arról, hogy nemcsak ily beékelt szigetek vették el a magyarságtól, hanem olyan területek is, ahol kompakt magyar lakosságok laknak, szoros összefüggésben az anyaországgal.

De ideiktatom folytatólag Millerand levelének egy másik részét is:

„It is true that the Hungarian Delegation argues from the fact that the Conditions of Peace do not provide for a plebiscite anywhere. If the Allied and Associated Powers have thought it unnecessary to have recourse to a popular vote of this nature it has not been until acquiring the certitude that such a consultation, if carried out with all guarantees of complete sincerity, would not offer a result differing sensibly from those to which they have arrived at after a minute study of the ethnographic conditions of Central Europe and of national aspirations. The will of the people was expressed in the October and November of 1918 at the collapse of the Dual Monarchy when the populations oppressed for so long united with their Italian, Roumanian, Yougo-Slav and Czecho-Slovak brethren. The events occurring since that epoch constitute so many proofs the more of the sentiments of the nationalities formerly subjected to the Crown of St. Stephen. The tardy measures taken by the Hungarian Government to satisfy the need for an autonomy felt by the nationalities is not able to create any illusion; they do not change at all the essentials of historic truth: notably that during long years all the efforts of Hungarian policy were directed to stifling the voice of the ethnical minorities“ ...

Ez a rész talán még kiáltóbban mutatja a fentebb ecsetelt igazságot, mint az iménti mondat, mert hisz itt Millerand teljes világossággal azt állítja, hogy a régi Magyarország egyes részeit tisztára csakis

a *nemzetiségi elv* alapján szakították el Magyarországtól, s azzal indokolja a *plebiscitumok szükségtelenségét*, hogy ezek a nemzetiségi elemek megkérdettségük esetén úgyszólván nyilvánvalóan saját fajrokonaihoz kívánczoltak volna. Kértem én azt nyugodt lélekkel, hogy mondhatta volna-e ezt Millerand, ha neki sejtelve lett volna arról, hogy a trianoni határt úgy vonták meg a békeszerződés, hogy megkérdés nélkül elragadtak onnan közel kétfélmillió olyan kompakt magyarságot, akik közvetlenül a bűnös határ mellett laktak, s elragadtak onnan megkérdés nélkül körülbelül 600.000 olyan németet, akiknek földrajzi helyzete ugyanilyen. Nem, nem, sohal Bárki józanészű ember elvassa ezeket a Millerand-féle mondatokat, annak meg kell győződnie arról, hogy a trianoni határt megtévesztés alapján vonták meg úgy, ahogy megvonták.

A plebiscitum elutasításának kérdésével kapcsolatban érdekes reámutatni arra a körülményre, hogy később mégis történt egy plebiscitum, még pedig a *soproni*, amelyik a magyarság mellett döntött. Már csak ebből magából is nagyon nyilvánvaló az, hogy az egész békeszerződés egy borzasztó nagy alaphibában szenved, amikor éppen mint a nemzetiségi elven nyugvó békeszerződés, megkérdés nélkül szakított el az anyaországgal kompakt földrajzi egységben élő színmagyar lakosságú területeket.

Nem akadtam én az angolokkal való számtalan érintkezéseim kapcsán egyetlenegy olyan jóhiszemű emberre se, aki teljes lélekkel ne látta volna be azt, hogy ha a nemzetiségi elv értelmében nem is lehet békés eszközökkel visszaállítani az egész régi Magyarországot, kétségtelen az, hogy az egész civilizációnak és a Nemzetek Szövetségének örök szégyene lenne az, ha a trianoni határt legalább olyan módon nem igazítanák ki a valódi béke szellemében, hogy mindezek a fentebb több ízben körülírt magyar és sváb néptömegek viszakerüljenek idegen nemzetiségi járom alól az ezeréves magyar hazához.

Mindezek a nagy igazságok ragadták meg a nagy újságíró-fejedelmet, *Lord Rothermeret* is, s ezeknek az igazságoknak az ereje idézte azt elő, hogy ő lelkenek egész meggyőződésével és szívének minden érzésével magáévá tette azt a gondolatot, hogy éppen a nemzetiségi elv becsületes keresztülvitelének a szellemében kell kiigazítani ezeket a magyar határokat úgy, hogy viszakerüljenek az anyaországhoz azok a területek, amelyek olyan magyar és német lakossággal vannak borítva túlnyomó mértékben, akiknek fajilag a világon semmi közük

azokhoz a szomszéd országokhoz, amelyekhez megkérdeztetésük nélkül erőszakosan elcsatoltattak.

Nincs aziránt kétsésem, hogy hamarosan el fog jönni az az idő, hogy Lord Newton, Lord Phillimore s a többi jeles angol nagyságok nyomán meg fogja azt érteni egész Anglia, hogy ezeket a trianoni határokat eme cikkemben több ízben kifejtett értelemben ki kell igazítani az igazság, a humanizmus s a Nemzetek Szövetségének nagy *igazságossági* elve értelmében. #

De vannak olyanok is (ezt el kell ismernem), akik azt tartják, hogy ezeket a kérdéseket azért nem szabad megmozgatni, mert ez maga után vonná a többi szerződések revízióját is.

Meggyőződésem, hogy egyszer a többi szerződések igazságtalanságainak a kiküszöbölésére is reákerül a sor, de mégis vallom azt az álláspontot, hogy ennek a trianoni határnak ilyen hibás módon való megvonása olyan valami egészen speciális dolog, hogy azt meg kell változtatni külön a többiektől is, mert hisz nyilvánvaló, hogy a többi szerződésekben foglalt igaztalanságokat *tudatosan* csinálták a békeszerződés intézői, de Wilson és Lloyd George fentebb már idézett kijelentéseiből, s Millerand levelének fentebb idézett részleteiből nyilvánvaló az, hogy ez a magyar határ egészen különleges téves információ alapján vonatott meg, éppen annak a nemzetiségi elvnek a súlyos sérelmével, amelynek az alapján ezt a békeszerződést éppen megalkotni akarták.

Azt is mondják sokan, hogy ez a revízió nem valósítható meg háborús bonyodalmak nélkül, amitől pedig irtóznak az egész világon, de különösen Angliában. Azonban hitem szerint e tekintetben is éppen ellenkező az igazság. Mert erre a határkiigazításra éppen azért van feltétlenül szükség, s ennek a határkiigazításnak az a fő célja, hogy béke honolhasson Európa ezen részében, mert be kell látnia mindenkinek aki tisztességesen tud gondolkodni, hogy ezekkel a határokkal, amelyek háborús atmoszférában születtek és kapzsiság s megtévesztés gyümölcsei, a magyarság a szomszédaival soha ki nem békülhet. *Ellenben ennek a határkiigazításnak szükségképpen folyamánya kell, hogy legyen az, hogyha ez megtörténik, akkor a magyarságnak a szomszéd államokkal fenntartás nélkül ki kell békülnie* s erre a nagyszabású kiegyezésre a magyar faj józan többsége, átértve az integritás helyreállításának összes külpolitikai nehézségeit, reá is fog állani. A magyar faj békés és türelmes faj és hő vágya az, hogy a szomszéd-

dokkal kibékülhessen, s velük együtt egy gazdasági és érzelmi testvériséget alkothasson a Duna medencéje körül. De azt lássa be mindenki — s mint én tapasztaltam, be is látja minden jóhiszemű ember —, hogy addig a kettős monarchia romjain békés testvériség és gazdasági együttműködés teljesen lehetetlen, ameddig a jelenlegi trianoni határok a fentebb többször körülírt módon ki nem igazíthatnak. A Rothermere-féle gondolat is nyilvánvalóan azt jelenti, s aki őt másképp érti, az őt félreérti, hogy amennyiben a trianoni határ úgy kiigazítatik, amint ebben a cikkemben többször kifejtettem, úgy természetes és magától érthetőleg *a magyar fájnak le kell mondania az integritási eszme további fenntartásáról*, hanem bele kell nyugodnia abba, hogy a tömör nemzetiségi területeket elvesztette, ha viszont visszakapja azokat a magyar és sváb területeket, amelyek minden jogos ok látszata nélkül ragadtattak el az anyaországtól. Tehát éppen a valódi és tartós békének s az egymás mellett lakó országok testvéri és gazdasági összeműködésének a lehetővé tétele érdekében nélkülözhetetlen a trianoni határok eme kiigazítása. Így szabad csak ezt felfogni minden magyarnak, mert akkor, ha a kérdést másképp akarja felfogni, inkább csak éljen tovább az integritási eszme illúziós álmának, de akkor egy lélekzettel ne dicsőítse egyúttal Lord Rothermeret, mert az ő határkiigazítási indítványának nélkülözhetetlen kiegészítő része és szoros, szerves célja a valódi, őszinte és tartós béke helyreállítása a régi Magyarország romjain.

Nemcsak Magyarországnak állana érdekében ez a revízió, hanem a környező államoknak is. Hisz Lord Rothermere koncepciója szerint csak 32.000 négyszögkilométer terület kerülne vissza Magyarországhoz s még mindig idegen országokhoz maradna csatolva kb. 200.000 négyzetkilométer. Ez a változás nem olyan természetű, amely a legcsekélyebb mértékben is megrendítené a szomszéd államok existenciáját, sőt ellenkezőleg, ők is egy hatalmas lidércnyomástól szabadulnának meg, ha ezeket a kompakt magyar területeket, amelyek ok nélkül ragadtattak el, visszaadnák oda, ahová az önrendelkezési elv és az igazság nevében tartoznak. Mennyi tömérdék költségtől szabadulna meg a magyarság körül fekvő mind a három ország, hogyha a trianoni határ elrendezésének ilyen kérdésével kihúznák a fulánkot a magyarság szívéből s nem kellene tartani óriási költséggel a jelenlegi haderőt, amelynek főoka mégis csak a magyarság jogos bosszújától való félelemben keresendő.

De a valódi és tartós béke helyreállításának egy másik feltétele az is, hogy a szomszéd államoknál levő magyar szigetek kisebbségi jogai tiszteletben tartásának, úgy, amint azt a békeszerződés előírja, s viszont természetesen Magyarországon is szigorúan végrehajthatók a nemzeti kisebbségek javára mindezek a szabályok, mert kell, hogy elvégre már egyszer meggyőződjenek arról a világ, hogy minden állam tisztelheti a más nemzetiségű elemek nyelvi, vallási és kulturális jogait anélkül, hogy ezzel a saját egységes állameszméjén a legcsekélyebb sérelem esnék. Ott van Nagybritanniában, mint klasszikus példa, Wales lakóinak a helyzete. Walest körülbelül 1500 évvel ezelőtt hódították meg először az angolok, s én személyesen tapasztaltam, hogy Walesben a lakosság túlnyomó többsége még ma is az ősi kelta anyanyelvet beszéli, s az angolokat ez egyáltalában nem bántja, sőt a kérdéssel, bölcsen, nem is foglalkoznak, mert jól tudják azt, hogy az *érzelmi és gazdasági* összeműködés érzésének semmi köze ahhoz, hogy minden nemzetiségi kisebbség beszélje a maga nyelvét, s szabadon éljen saját kultúrájának és vallásának. Ezzel szemben ismerek jelenleg előkelő politikai állásban levő olyan román urat, aki a magyar állam költségén nevelkedett a budapesti Eötvös-kollégiumban és éppúgy beszél magyarul, mint akár én, de amellet gyűlölettel van eltelve Magyarország iránt. Hamis, letűnt tantétel volt az, amikor még azt hitték, hogy az állameszme megkívánja azt, hogy a kisebbségek akár erőszakkal is átförmáltassanak valamely nemzeti államban a többség képére. Sajnos, ezt a hibás tételt vallják ma az utódállamok intéző urai. Ehelyett a téves tantétel helyett a békeszerződések helyesen tartalmazzák a kisebbségek nyelvbéli, kulturális és vallási szempontjainak védelmét, s ha ezeket az elveket az összes országok őszintén keresztülviszik, úgy akkor a trianoni határ igazságos kiigazításával kapcsolatban valódi és igaz béke fog honolni Európa ezen részén.

Van azután még más olyan perspektíva is, amelyik, ha lazábban is, de mégis hozzátartozik ehhez a kérdéshez. Ide tartozik különösen a *székeltség* problémája, akik Erdély keleti részén, egész vármegyéket kitöltően kompakt egységben és nagy számban élnek s akiknek helyzete nagyon hasonlít Ulster helyzetéhez, az írországi sziget többi részeivel szemben. Ezekre kétségkívül nagy igazságtalanság az, hogy kényszerítettek arra, hogy Romániához tartozzanak, mikor teljességgel színmagyarok s nagy, kompakt tömegekben laknak együtt. Ezen a helyzeten csakis *Erdély autonómiájával* lehet segíteni. Ezt az auto-

nómiát szívesen látná az erdélyi románság is, amely nagy kultúrfőlényben van a régi románok által lakott terület felett s nagyon elégedetlen azzal az óriási korrupcióval, amely a régi Romániában honol. Erdély alkotmányos belélete évszázadokon át a magyarok, románok és szászok összeműködésén épült fel, s ebben a szellemben újra meg kellene alkotni Erdély autonómiáját. Ez felelne meg a Nemzetek Szövetsége eszméjének és ha az illető intéző államférfiak jobban lettek volna már tájékozva a békeszerződés létesítésekor Erdély valóságos viszonyairól, akkor már magában a szerződésben is kimondották volna az erdélyi autonómiát is, mint ahogy előírták a ruthén autonómiát, amely azonban, sajnos, még mostanig se fogatosított meg. Ha a magyarság ennek az autonómiának a keretében kibékül a románsággal, úgy ez mindkét félnek nagy erkölcsi hasznára lenne. A románok függetlenek lennének a régi Románia zsarnok uraitól, a magyarság pedig a béke világában újra visszanyerhetné erkölcsi kapcsolatát az anyaországgal, s így ha az államjogi integritást nem is tudjuk megcsinálni Szent István koronája birodalmának közjogi és történeti elvei szerint, legalább meg tudnánk csinálni a régi Magyarország egész magyarságának *néprajzi, irodalmi és erkölcsi integritását*, mert ha a magyarság Erdélyben a románsággal jó viszonyban van, nincs arra többé semmi ok, hogy a románok gátolják az anyaországi és az erdélyi magyarság kulturális, irodalmi, érzelmi és vallási egységét.

Ehhez a két autonómiához előbb-utóbb csatlakozni fog a szlovenszkói autonómia is, s ennek a keretében is az ott visszamaradó magyar szigeteknek meg kell békülniök a tót eszmével. Óriási érdeke lenne egy ilyen teljes kibékülés a tótságoknak is, amelyik földrajzi és gazdasági elkerülhetetlen egységnél fogva szoros érdekközösségben él azzal a Magyarországgal, amelyik kitágított határaival nem fog mást akarni, mint a békés fejlődést és a tisztességes munkás megélhetést.

*

Sokan vannak bizonyára, akik azt mondják, hogy mindez, amit én kifejtettem, csak *utópia*, csak álom, mert sokkal nagyobb a gyűlölet a szétdarabolt magyarság és a túlon túl megnőtt szomszéd országok lakói között, semhogy ez a békés kép valaha is megvalósulhasson. De én azt hiszem, hogy ez nincs így. Sokkal nagyobb utópiának tartom én azt, hogy a régi Magyarországot fegyveres erővel vissza tudjuk állítani. Én egész lelkemmel rajta állok a *népszövetségi gondolat* és a *döntőbírósi eszme* piederstálján s gyűlölöm a háború gondo-

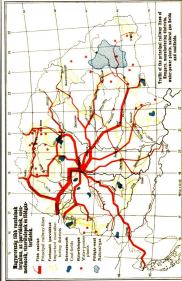
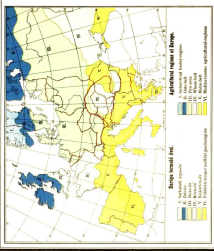
latát. Mert a jövőben a háború már a mérges gázok döntő befolyása jegyében folya le s irtózom még attól a gondolattól is, hogy férfiak, asszonyok és gyermekek milliói fulladjanak meg a levegőből ledobált gázbombák révén. Oly szörnyű képe bontakozik ki előttem egy esetleges jövődő háborúnak, hogyha meg lennék arról győződve, hogy a szörnyű dolog még egyszer el fog következni újra, megátkoznám azt a percet, amelyben gyermekeim és unokáim megszülettek.

Én hiszek az *igazságban*, hiszek a *béke eszméjében* és hiszek abban, hogy a trianoni határok igazságos kiigazításával, a kisebbségek jogainak tiszteletben tartásával, s az imént vázolt autonómiák életbeléptetésével olyan munkát lehetne csinálni, amit voltaképpen már eredetileg meg kellett volna tenni a békeszerződés létesítésekor, ha az nem a háborúnak, hanem a békének az atmoszférájában született volna meg.

Amit én fentebb megrajzoltam, az *nem utópia, nem illúzió*, legfeljebb talán *idealisztikus törekvés*, de a világot mindig az *ideálok* szeretete vitte előre a haladás országútján, s viszont mindenkor visszalökte a cinizmus, a gyűlölködés és a kapzsiság, amely gonosz szellemek uralma alatt született meg a trianoni békeszerződés, de amelyet ki kell igazítani, s újra meg kell csinálni az igazság, béke, ember-szeretet s a népek testvéri és gazdasági összeműködésének a jegyében.

Magyarországi gazdasági térkép
 Magyar Köztársaság területén és határain belül
 66 FODOR FERENC

Economic-geographical map of Hungary
 within the territory and borders of the Hungarian People's Republic
 by FRANCIS FODOR Ph. D.

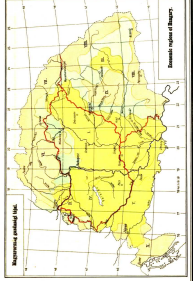
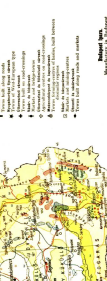
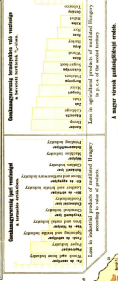
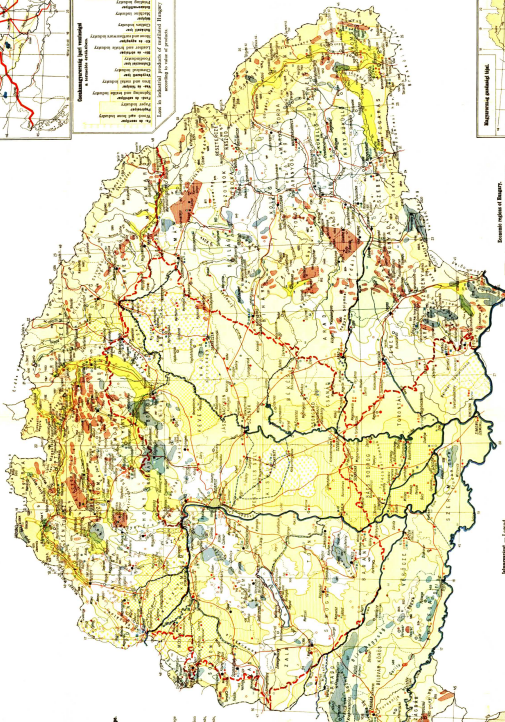


Magyarország területi felosztása

Terület	Terület (km²)	Népesség (1975)
Budapest	525	1 200 000
Borsod-Abaúj-Zemplén	18 500	1 200 000
Hajdú-Bihar	10 500	1 200 000
Jász-Nagykun-Szolnok	15 500	1 200 000
Komárom-Esztergom	5 500	1 200 000
Miskolc	10 500	1 200 000
Nagykanizsa	10 500	1 200 000
Pécs	10 500	1 200 000
Szeged	10 500	1 200 000
Székesfehérvár	10 500	1 200 000
Tatabánya	10 500	1 200 000
Veszprém	10 500	1 200 000
Zala	10 500	1 200 000

Magyarország területi felosztása (folytatás)

Terület	Terület (km²)	Népesség (1975)
Baranya	10 500	1 200 000
Békés	10 500	1 200 000
Csongrád	10 500	1 200 000
Győr-Ménfőcsanak	10 500	1 200 000
Győr	10 500	1 200 000
Hódmezővásárhely	10 500	1 200 000
Kaposvár	10 500	1 200 000
Kispest	10 500	1 200 000
Körmény	10 500	1 200 000
Lászlókeresztúr	10 500	1 200 000
Miskolc	10 500	1 200 000
Nagykanizsa	10 500	1 200 000
Pécs	10 500	1 200 000
Szeged	10 500	1 200 000
Székesfehérvár	10 500	1 200 000
Tatabánya	10 500	1 200 000
Veszprém	10 500	1 200 000
Zala	10 500	1 200 000



Magyarországi gazdasági térkép

Magyarországi gazdasági térkép

Magyarországi gazdasági térkép

Magyarországi gazdasági térkép

Magyarországi gazdasági térkép

Magyarországi gazdasági térkép

